

Svájci utóirat

Kiállítások a zürichi Kunsthausban

esetben válik csupán láthatóvá, és ilyenkor meg-
tévesztően ártalmatlanná. A szükségesnél több
nyakkendőt tart otthon, ezek színösszeállítása
első ránézésre természetesen nemzeti és val-
lási önérzetet sért. Az ide szánt „Kezdeti vázla-
tok egy neoavantgard arcképcsarnokhoz 1” című
műegyüttes azonban minden szempontból köz-
veszélyes. A falhoz támasztott kazár-lobogó
felesleges indulatfokozás. Szappanbuborék-
faktor maximum, gyönyörködtetés-index zérus.
Kapitalista. Egyszer Horváth Tiborral is látták.
Személye további operatív megfigyelést igényel.
Égő dossziójának nyilvános felolvasását kérem.

SZENTESI CSABA: egyelőre sokat gondolkodik,
idézget, a modernitás fogalmával operálgat.

„Mai rend-fogalmunk a modernitás terméke.
A jövőbe mutató, a tökéletesedést ígérő fejlődés
eszméje összefonódik a szabályosság, a rendezett-
ség, az észszerűség gondolatával. A fejlődés mint
emberi vágy, mint elrendelt terv, program és világ-
magyarázati elv az Ész mindenhatóságába vetett
hitből nyeri értelmét.” – halljuk a háttérben Vágási
Feri gondolatait a *Szomszédokból*. A laminált for-
gácsolapokból jó ebédhez szól a nóta. Hogyan
építsünk sörösüvegéből röntgensövet. Maxi-
család mini ötletei. Utána pacalvacscora és ultiparti.
Zárójel: vizsált időszakban a kiállítás még nem
készült el, a mű lapraszerelt állapotban a falhoz
támasztva állt – zárójel bezárva.

„Tiszta érzelmvilág
Szobrászi ökonómia
Líra alá rejtett építettség

Nem avantgarde de haladó ízlésű
Szocialista elkötelezettségű
Realista nagyplasztika”

Vizsgált személy megítélésében bizonytalan
vagyok. Barkácsfaktor kiemelkedő, ideológiai
képzettség elfogadható, nyugatmajmolás: zérus.
Esetében Fehér ET. szakvéleményét minden-
képp kikérni! – megjegyzés magamnak.

Összegzés:

Nagy biztonsággal megállapítást nyert, vizsgált
személyek egy idegen világ felbérelt ügynö-
kei. Tevékenységüket a bolygónk iránti nemzeti
elkötelezettség teljes hiánya jellemzi. Kiejtésük
akcentusokkal terhelt, veszélyesen emelkedő tár-
sadalomkritikai index, jordán alapok, miegymás.

Javasolt eljárás:

díjat visszavonni, kiállítást lezárni. stb, stb, stb.

Köszönjétek magatoknak!
A figyelmet.

* Elhangzott 2014. október 9-én, a kiállítás megnyitóján.
** Az idézet Fejős Zoltántól származik.

Vendégjársunkból nem maradhat ki a zürichi Kunsthaus. Gazdag gyűjteménye a
16. századtól napjainkig terjed. Ezen belül is külön teret kapnak a svájci születésű
művészek: Arnold Böcklin, Ferdinand Hodler, Felix Vallotton, Johann Heinrich
Füssli. Füssli sorozata, a *Prométheusz fáklyája* idén egy tematikus tárlat alap-
ját képezte, amely a mitológiai hős alakváltozásait mutatta be.¹ Füsslinél a férfi
test anatómiája dominál. A mítosz olyan 20. századi művészeket is megihletett,
mint Constantin Brancusi, Jacques Lipschitz, Oskar Kokoschka vagy Barnett
Newman. A kiállítás centrumában most ARNO BREKER (1900–1991) monumentá-
lis műve áll, melyen a férfias erő kultusza érvényesül. Brekert Hitler nevezte
ki egyetemi professzornak, szobrát a nagy birodalmi művészeti kiállításon
mutatták be (1937). Hasonló alak vitte a fáklyát Leni Riefensthal olimpiai filmjén,
A szépség diadalának elején, és filmen mozdul most meg Breker szobra is, egy
másikkal, KARL GENZEL (alias Karl Brendel, 1871–1925) hermafroditájával, melyet
az „Elfajzott művészet” tárlaton állítottak ki 1937-ben. Breker Prométheusát és
Genzel „korcsát” a nemzeti szocialisták eszközként használták fel.

E két szoborról készített filminstallációt JAVIER TELLEZ (1969) *Rotations* címmel,
2011-ben. A két merőben eltérő művet egymás mellé helyezte egy műteremben,
egy-egy ellentétes irányban forgó talapzatra. Így filmezte le őket, lassan, alulról
fel felé haladva. A két felvételt kettős vetítésben, szinkronban mutatja be. Látni a
testrészek legapróbb részleteit, bár az extrán közeli felvételek kezdetben nehezítik
az azonosítást. Felismerhető Genzel művének nagy fallosza, ami hatalmasabbnak
tűnik a monumentális Prométheuszénál. A kis faszobor emlékeztet a termékenység
primitív varázseszközeire. A nézőnek az az érzése támad, hogy eltűnik a külön-
ség a két szobor között, azonos szemmagasságba kerülve. A zárójelenetben a
kamera lassan hátrálva először mutatja meg együtt a két alkotást, s így kicsinek

¹ Die Fackeln des Prometheus/Prometheus's Torches. Kurátor: Mirjam Varadinis. Zürich. Kunsthaus. 2014.
június 20 – október 12.

HENRY FUSELI és
JAVIER TÉLLEZ
Prométheusz fáklyája,
2014
Kunsthaus Zürich,
részlet a kiállításról,
Fotó: Lena Huber

JAVIER TÉLLEZ
 Rotations (Prometheus and Zwitter), 2011
 film installáció két 35 mm-es vetítővel, színes film, hang nélkül, 7 perc
 Courtesy of Peter Kilchmann, Zürich, Photo: Thomas Strub
 © Javier Téllez

CINDY SHERMAN
 Cím nélküli Horrorok, Kunsthau Zürich, 2014, részlet a kiállításról
 © Foto Lena Huber

CINDY SHERMAN
 Untitled #420, 2004, chromogenic color print (2-rész), egyenként: 182,4×115,8 cm
 Astrup Fearnley Collection, Oslo
 © Cindy Sherman. Courtesy of the artist and Metro Pictures, New York.

tűnik a monumentális. Ezek a markáns felvételek teszik hatásossá Tellez művét, műveit. A venezuelai születésű, New York-ban élő, dolgozó „mitoszkató” művész a kasseli Documentán is feltűnést keltett videó-opuszával, az *Artaud barlang-jával* (2012). Tellez néha maga is szereplője munkáinak, különböző „jelmezekben”. Ez „köti össze” a másik rejtőző művésszel, CINDY SHERMANNEL (*1954), akinek ugyan-csak a Kunsthausban nyílt kiállítása.²

Cindy Sherman zürichi áttekintő kiállításának témája a fenyegetés és a groteszk, s címe, a *Cím nélküli Horrorok* részben a képek tartalmára reflektál, de arra a tényre is, hogy Cindy Sherman nem adott címet a képeknek. A nézőre hagyja, hogy a saját elképzelései szerint olvassa a képeket, arra ösztönzi őket, hogy történetet kerekítsenek a képek köré, mögé, és végül maguk adjanak címet azoknak. A kiállítás kulcsműveket mutat be a fotós 1975 ben induló karrierjének alkotói korszakaiból. A korai időszak olyan ikonikus darabjait, mint a *Cím nélküli Film Csendélet* sorozat, mely egyaránt emlékeztet az olasz neorealizmusra, s az amerikai „film noirra”, de feltűnnek olyan későbbi fotográfiák is, mint a *Hollywood / Hampton Types* (2000–2002), a 2003–2004-ben készült *Bohócok* (Clowns) sorozat, de beemelte az 1992 ben készült *Sex Pictures* sorozat képeit is. Egymás mellé helyezve, még jobban kiemelik az életmű konzisztens voltát: Sherman képei mindig az emberi létezés alapvető kérdéseit boncolgatták úgy, hogy közben a kifejezés, a képi megformálás újabb és újabb útjait keresték. A *Mirjam Varadinis* kurátor által válogatott 110 kép nem lineáris vagy kronologikus megközelítését jelentik az életműnek, hanem a képek olyan kombinációját, amely új megvilágításba helyezi a művész oeuvre-jét, és megmutatja őt a filmekben és a fotókon keresztül.

Először egy 1976-os felvételen látni, 22 évesen, pályája kezdetén, az akkori Vogue címlapján, csábos dívaként, a nőiesség kultuszának mesterkélttségével. Később „arab delnős”, vagy Penelope Cruzos, Liza Minellis sztárként. A műmellű Szűz-Anya már a különböző ábrázolási sémák blaszfémiajának is vehető. Ezek a nagy színes táblaképek még őriznek valamit a „film-still” elemekből, de inkább az expresszionista festészetre utalnak: stílusban és témában. Félelem az erőszaktól: a korábbi díva a (libido) domandi áldozata – vagy a láthatatlan és meghatározatlan rettegés foglya. Az ezredfordulón készült a vesztes nő képe, hiába a műhaj, műmell, a túlfestés, az idővel nem tud harcolni. Legújabb fotóin leveti az álarcot, festéket, és majd 60 évesen igazi arcát, énjét mutatja meg. A képméretet a nézőt taszítja, egyben közelebb is viszik az intim szférához. A rendezés „hozzáadott értéke”, hogy a fotókat fedő üveglapokon néhol tükröződik a szemben látható kép, fokozva a képek sötét hatását.

inside express ▶

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület

studio.c3.hu

— 036

FAJGERNÉ DUDÁS ANDREA JÚLIA
 Türelem rózsát terem II., 2014,
 olaj, vászon, 90×90 cm
 © Fotó: Fajgerné Dudás
 Andrea Júlia

FAJGERNÉ DUDÁS ANDREA JÚLIA
 Türelem rózsát terem,
 performansz, 2014 augusztus 28.,
 acb Galéria
 © Fotó: Aknay Csaba

² Cindy Sherman: *Untitled Horrors*. 2014. 06. 06 – 09. 14.

MemoryLab – Photography Challenges History

Retracings – archívumhasználat a kortárs fotográfiában (I. világháború)

Megtekinthető hétfő kivételével 10–18 óráig.
Budapest Galéria, 1036 Budapest, Lajos utca 158.
www.budapestgaleria.hu
info@budapestgaleria.hu

